

זכרון להולכים

ד"ר יעקב לוי ז"ל

קיום לדמותו ולמפעל חייו

בי"א בשבט תשל"ז הלך מאתנו, בשנתו ה-88, הרופא הדגול ד"ר יעקב לוי, שפעל 38 שנה בירושלים כרופא מומחה ידוע למחלות ילדים.

בכדי להבין את אישיותו של המנוח הבלתי-ישכח ואת מפעל חייו הענף והברוך, מן הצורך לדעת פרטים חשובים מקורות חייו.

ד"ר לוי נולד בשנת תרמ"ט (1889) בברלין, גדל שם בחוג החרדי בקהילת „עדת ישראל“, וחונך עפ"י שיטת תורה עם דרך ארץ. למד לימודי קודש אצל מנהיג הקהילה — הרב עזרא מונק זצ"ל, וכן אצל הרב ביברפלד זצ"ל, שהיה רב ורופא גם יחד. כסטודנט לרפואה באוניברסיטת ברלין היה חבר בארגון האקדמאים הדתיים, וכרופא צעיר נבחר ליו"ר של ארגון זה.

כבר בראשית דרכו כרופא צעיר בברלין התעניין, כתב והרצה על בעיות רפואה וחינוך, רפואה והיגיינה יהודית, רפואה ודת. אחרי התמתחות ברפואת ילדים אצל מומחים ידועים באוניברסיטת ברלין התחיל לעבוד במקצוע זה ונבחר לרופא בית הספר של „עדת ישראל“. היה אהוב על כל בני הקהילה, ובפרט על התלמידים והוריהם. ב-1939 עלה ארצה והתחיל לעבוד כרופא ילדים בירושלים, בתנאים הקשים של רופאים-עולים בתקופת המנדט (היו צריכים אז לחכות שנים לקבלת רשיון!), עד שנבחר כרופא ב„בקור חולים“, שם עבד כסגן-מנהל מחלקת הילדים שנים רבות. כן בא במגע עם כל שכבות האוכלוסיה בירושלים, שכיבדו אותו כרופא דתי מעולה. ידיעותיו הרחבות בלימודי קודש מחד וברפואת הילדים המודרנית מאידך — הפכו אותו במהרה לסמל של רופא-מומחה חרדי, שרבים פנו אליו עם בעיותיהם, ובפרט בעניני רפואה והלכה.

ד"ר לוי פעל רבות בשטח החינוך הרפואי, במיוחד כמרצה בבית הספר לאחיות-מטפלות שע"י ביה"ח „בקור חולים“. הוא דאג ליחס לבבי ולאווירה ביתית לחולים הקטנים במחלקתו. ד"ר לוי גם עמד על המשמר למניעת חילול שבת ויום-טוב בבית החולים, וכן התעניין בענין כשרות התרופות, בפרט לפסח, והיה חבר קבוע בוועדה של רבנים, רופאים וכימאים, שהגדירה וסיווגה את התרופות הכשרות לפסח.

כ-100 מאמרים ועבודות מחקר פרסם ד"ר יעקב לוי ז"ל במשך שנות חייו הברוכים. ביניהם מאמרים על רפואת ילדים (תזונת תינוקות, מחלות תינוקות, תורשה), על חינוך רפואי (בית הספר ובריאות הילד, חינוך מיני, בעיות סוציו-היגייניות), על בעיות השחיטה. אולם רוב מאמריו ועבודותיו,

בפרט בעשרים השנים האחרונות, הקדיש לבעיות רפואה והלכה — ניתוחי מתים, ברית מילה, פקוח נפש, בדיקת תרופות חדשות, קביעת המות, השתלת אברים, ועוד ועוד.

שנים רבות התעסק בענין תכנון המשפחה ופרייון האשה, התייחס לבעיות הגלולה, לטפול הורמונלי, ולנושאים אחרים בתחום זה.

נושאי מחקריו ומאמריו של ד"ר יעקב לוי ז"ל מראים לנו עד כמה שאף הוא לשור את ידיעותיו ברפואה המודרנית עם בקיאותו בתורה ובתלמוד. עמדתו היתה תמיד עקבית ומבוססת היטב על ש"ס ופוסקים. הוא לא פרסם עבודה רפואית-הלכתית מבלי להראותה לפני כן לגדולי תורה המתמצאים בנושאים כגון אלה. מאידך היה הוא יועץ רפואי לתלמידי חכמים בשאלות רפואיות-הלכתיות.

לא פחות חשוב היה הייעוץ היום-יומי שהוא נתן לאמהות, לא רק בבעיות הלכתיות אלא גם בעניני בריאות כלליים, בהגיגה ובחינוך. עזרתו הרפואית שהעניק לחוליו הקטנים, היתה לעתים קרובות קשורה בעזרה נפשית, בעידוד ובהוראה לאמהות. ההבנה העמוקה לכולם, סבלנותו להקשיב והתענינותו בהתפתחות הדור הצעיר — ומאידך הדביקות של רופא מומחה מעולה זה בתורה ובדיני ישראל, העלו את ד"ר יעקב לוי משכמו ומעלה מרופאים אחרים סביבו.

הוא ידע איך לחיות ואיך להזדקן, מאושר במסגרת משפחתו הענפה, בפעילותו המקצועית והספרותית. במשך כל תקופת חייו הברוכים עמדה לידו ועזרה לו רעייתו החשובה והנאמנה, תיבדל לחיים ארוכים, ולא פעם הדגיש ד"ר לוי, שלא היה מגיע עד הלום ללא מסירותה והבנתה.

לפני שנים מספר הוענק לד"ר יעקב לוי הפרס השנתי מטעם המכון לחקר הרפואה עפ"י התורה, על עבודתו הענפה בליבון בעיות רפואיות-הלכתיות במשך שנות חייו הברוכים. הוא היה קשור למכון מיום היווסדו, ועל אף גילו הגבוה נתן לנו חומר למחשבה ולבירור, הערותיו וחוות דעתו הביקורתיות למאמרים שהופיעו ב„אסיא“ ובעתונות הרפואית או ההלכתית.

גם עיריית ירושלים כיבדה את הרופא הדגול בתואר „יקיר ירושלים“ כאות הוקרה ותודה על פעילות חייו למען אוכלוסיית עיר הקודש.

יש בידנו לכבד את זכרו של ד"ר יעקב לוי ז"ל בצורה הולמת ע"י דאגה לחינוך רופאים דתיים צעירים, בני תורה ויראי שמים, שילמדו ויתענינו בנושאי רפואה והלכה, כדי שיהיו מסוגלים להמשיך בדרכו ובעבודתו, ולתרום לפתרון בעיות בשטח זה בו היה ד"ר יעקב לוי ז"ל מורה דרך במשך שנים כה רבות.

ת. נ. צ. ב. ה.

ד"ר חיים הלברשטט